

Remonstrantse Gemeente Rotterdam

Zondag 26 mei 2019

Voorganger: Dr. Tjaard Barnard
Organist: Jos van der Kooy

Gedoopt worden David en Willem
Zonen van Astrid en Dirk Jan Vink-Severijnen

Orgelspel: Allein Gott in der Hoh' sei Ehr BWV 664
(Johann Sebastian Bach)

Welkom en aansteken van de kaars

Lied: Psalm 87: 1, 3 en 4

Votum en Groet

Onze hulp is in de naam van de Heer
Die hemel en aarde gemaakt heeft
Die trouw houdt tot in eeuwigheid
En die niet loslaat het werk van zijn handen.

Genade zij u en vrede
Van God onze Vader
En van Jezus Christus, de Heer
Amen.

Antwoordlied: 'Tot u, Heer, is ons hart gericht'

Inleidende Bijbellezing: Psalm 4 (*Bijbel in Gewone Taal*)

²Goede God,

als ik om hulp roep,
geef mij dan antwoord.

U beschermt mij altijd als ik het moeilijk heb.

Wees ook nu goed voor mij,
en luister naar mijn gebed!

³Rijke en machtige mensen,
hoe lang nog lachen jullie mij uit?

Hoe lang nog blijven jullie mij bedriegen
en liegen jullie over mij?

⁴Dit moeten jullie weten:
de Heer is goed voor trouwe mensen,
hij luistert als ze om hulp roepen.

⁵Rijke en machtige mensen,
heb eerbied voor de Heer.

Doe geen kwaad meer,
denk na over je fouten,
wees rustig en zwijg.

⁶Breng offers volgens zijn regels,
en vertrouw op hem.

⁷Rijke en machtige mensen,
jullie zeggen:

‘Voor ons geluk hebben we God niet nodig.’

Maar ik weet:

Alleen de Heer geeft geluk en vrede!

⁸Door hem ben ik gelukkig,
gelukkiger dan die mensen met al hun rijkdom.

⁹Heer, u laat mij veilig wonen.

Ik hoef niet bang te zijn,
ik kan rustig slapen.

Verantwoording bij de doop

Wanneer wij onze kinderen willen laten dopen, doen we dat niet in de illusie dat er iets gebeurt, waardoor het kind ineens een kind van God wordt. Je hoeft immers niet gedoopt te worden, om een kind van God te zijn! Maar dopen dat is: de geboorte aanvaarden; het kind ontvangen als uit Gods hand.

De doop is niet alleen een familieaangelegenheid. De doop vindt plaats in een kring. Familie en vrienden komen bij elkaar en voelen zich gezamenlijk verbonden met het kind. De doop wordt bediend in een kerk. Achter de kerk staat de hele kring van gelovigen, van alle tijden en plaatsen. Door de doop zijn u en uw kind met elkaar verbonden.

We dopen met water, symbool van gewassen en als nieuw zijn. We weten niet wat de toekomst brengen zal, maar we vertrouwen dat er altijd uitzicht zal zijn, wat we ook doen en wat ons ook overkomt.

Zo dopen we onze kinderen. In de naam van God, voor wiens aangezicht wij als gewenste kinderen worden geboren. In de naam van Jezus Christus, die de belichaming is van de vergeving waaruit we leven. En in de naam van de Geest, door wie wij dit alles weten en het telkens opnieuw zullen weten.

Lied: Kind wij dragen je op handen

Kind, wij dragen je op handen
naar water van de bron
Want jouw leven mag niet stranden
niet vergaan in het waarom

Refrein:

*Door het water vroeg of later
kom je dichtbij het geheim
In de hoge hemel staat er
dat je kind van 't licht mag zijn.*

Als jouw naam wordt uitgesproken
over duister water heen
Is jouw eenzaamheid doorbroken
ben je hier niet meer alleen
Refrein

Water, water, laat het stromen,
teken en herinnering
van een eeuwig heimwee dromen
van een altijd nieuw begin
Refrein

Opgenomen en verbonden
met de Naam die vrede is
gaat jouw leven niet ten onder
en het wordt niet uitgewist
Refrein

Doopvragen

Beloven jullie David en Willem zo op te voeden dat zij weet zullen hebben van Gods liefde?

Beloven jullie zo van David en Willem te houden dat ze zichzelf kunnen worden en hun eigen weg kunnen vinden in de wereld?

Beloven jullie voor David en Willem naar vermogen een goede vader en moeder te zijn?

Bediening van de doop

Overhandiging doopkaarsen

David: Geef en je zult krijgen (Lucas 6: 38)

Willem: De Heer geeft geluk en vrede (Psalm 4: 7)

Lied 864: 1, 2 en 5 (*staande gezongen*)

Bijbellezingen:

- **Lucas 6: 27-38** (*Bijbel in Gewone Taal*)

²⁷Jezus zei tegen de mensen die naar hem luisterden: ‘Je moet van je vijanden houden. Wees goed voor de mensen die je haten. ²⁸Spreek met respect over de mensen die je uitschelden. Bid voor de mensen die je slecht behandelen.

²⁹Als iemand je een klap in je gezicht geeft, draai dan je hoofd naar de andere kant. Dan kan hij je nog een keer slaan. En als iemand je jas afpakt, geef hem dan ook je hemd. ³⁰Als iemand iets van je wil hebben, geef het hem dan. En als iemand iets van je pakt, vraag het dan niet terug. ³¹Behandel andere mensen net zoals je zelf behandeld wilt worden.

³²Stel dat je alleen van je vrienden houdt. Verdien je dan een beloning van God? Nee, want ook slechte mensen houden van hun vrienden.

³³En stel dat je alleen goed bent voor de mensen die goed zijn voor jou. Verdien je dan een beloning? Nee, want slechte mensen doen hetzelfde.

³⁴En stel dat je geld leent aan iemand die het je later zal terugbetalen. Verdien je dan een beloning? Nee, want ook slechte mensen lenen geld aan mensen die het later terugbetalen.

³⁵Daarom zeg ik tegen jullie: Houd van je vijanden. Wees goed voor iedereen. En leen geld uit zonder het terug te verwachten. Dan zullen jullie een grote beloning krijgen, en jullie zullen kinderen van God zijn. Want ook God zelf is goed voor mensen die ondankbaar en slecht zijn.’

³⁶Jezus zei ook: ‘Wees net als jullie Vader goed voor andere mensen.

³⁷Veroordeel andere mensen niet, dan zal God jou ook niet veroordelen. Zeg niet dat andere mensen slecht zijn, dan zegt God dat ook niet over jou. Vergeef mensen als ze fouten maken, dan doet God dat ook. ³⁸Geef, en je zult krijgen, meer dan je vast kunt houden! Want zo veel als jij aan anderen geeft, zo veel geeft God aan jou.’

• Efeziërs. 4: 1-6 (Bijbel in Gewone Taal)

¹Jullie weten dat ik in de gevangenis zit omdat ik de Heer dien. Vanuit de gevangenis vraag ik jullie om te leven op een manier die bij christenen past.

God heeft jullie uitgekozen. ²Denk daarom niet aan jezelf, maar wees altijd vriendelijk en geduldig. Verdraag elkaars fouten, en houd van elkaar. ³De heilige Geest heeft ervoor gezorgd dat jullie een eenheid zijn. Doe je uiterste best om die eenheid te bewaren, door in vrede met elkaar te leven.

⁴Leef met elkaar alsof jullie één lichaam zijn, met één geest. Want jullie zijn allemaal door God uitgekozen om gered te worden. Daar vertrouwen jullie op. ⁵Jullie hebben dezelfde Heer, hetzelfde geloof, dezelfde doop. ⁶En jullie hebben dezelfde God, de Vader van alle mensen. Hij is belangrijker dan alles en iedereen, hij geeft leven aan alles en iedereen, hij is aanwezig in alles en iedereen.

Lied 977: 1 t/m 5

Preek

Afgelopen week, gemeente, is het mijn goede collega Joost Röselaers weer gelukt. U weet wel, tot voor kort was hij algemeen secretaris van ons kerkgenootschap. Een van de belangrijkste dingen die hij deed, was zorgen dat we elke keer royaal in beeld waren bij de media. Zo ook nu weer. Een pagina groot artikel in *De Volkskrant*. Waar een klein kerkgenootschap groot in kan zijn. Met nog geen 5000 Remonstranten in heel Nederland telkens weer in beeld zijn. Maar ja, dat is maar goed ook, want we hebben wat te zeggen en de tijd dat we ons daarvoor schaamden ligt gelukkig lang achter ons. We hebben wat te zeggen!

In dat eerlijke interview zegt Röselaers dingen die misschien wel een beetje waar zijn, maar tegelijkertijd wat al te sombertjes klinken. Ik lees u een stukje voor:

De Remonstrantse Broederschap wordt wel aangemerkt als de laatste tussenstop op weg naar de uitgang van de kerk. En die kenschets 'klopt helaas', zegt Röselaers. 'We zijn de geloofsgemeenschap van de laatste generatie christenen. Hun kinderen zijn doorgaans niet meer kerkelijk actief. Het zijn vaak goede mensen met ethisch besef. Je ziet hen vaak bij organisaties als Amnesty, maar niet bij ons of bij een andere geloofsgemeenschap.'

En dan hebben we vandaag twee kinderen gedoopt. U begrijpt, daar wil ik graag wat over zeggen. En ik doe dat alles altijd in drie delen:

- 1. We dopen niet voor de kerk**
- 2. Je wilt je kind toch wat meegeven**
- 3. Hij is aanwezig in alles en iedereen**

We dopen niet voor de kerk

Collega Röselaers heeft wel een beetje gelijk. Remonstranten zijn minder goed dan andere kerken in het doorgeven van het geloof. Een andere collega, Eginhard Meijering, heeft dit ook eens scherp geformuleerd.

Vrijzinnigen vertellen tegen hun kinderen dat ze de kerk niet nodig hebben om te geloven. En die kinderen geloven dat ook nog!

Voor een geloofsgemeenschap, ook de onze, is het best lastig om werkelijk te leven naar onze vrijzinnige principes. Vrijheid om wel of niet te geloven is iets wat we van harte beamen. Je kunt andere mensen niet dwingen om te geloven. Je kunt mensen het geloof niet opdringen. Je kunt andermans geloof niet opdringen.

Tegelijkertijd hoor ik hier in huis soms ook weleens gebrom: hoe zit nu eigenlijk met die ouders. Ze laten hun kinderen dopen, maar daarna zie je ze nooit meer. U begrijpt: ook Remonstranten is niets menselijks vreemd.

Maar ik vind het belangrijk om hier twee dingen uit elkaar te halen. Natuurlijk zijn we enthousiast over wat we hier doen, natuurlijk zouden we het fijn vinden, als iedereen die hier één keer een voet over de drempel zet, elke week opnieuw weer komt. Maar eigenlijk past het ons niet, om er zo over te denken.

Geloof gaat hier in dit huis om een eigen keuze. Geloof gaat niet om mensen bang te maken, dat er in de hemel een wrekende God zit, die op de dag des oordeels een Excelsheet bij de hand heeft, waarop staat hoe vaak iemand naar de kerk is geweest. Geloof gaat ten diepste over de vraag of mensen tot hun recht komen. Of mensen dichtbij zichzelf, dichtbij hoe ze bedoeld zijn. Dus ook dicht bij hun inspiratie zijn gekomen.

Juist hier in dit huis begrijpen we heel goed, waarom je niet zou geloven. De aloude verhalen uit de Bijbel zijn best ingewikkeld. Ze passen niet bij ons moderne wereld beeld. En laten we eerlijk zijn: hoe zekerder soms mensen hun geloof presenteren, hoe meer we hier aan gaan twifelen. Ik denk bijvoorbeeld aan die liederen die het zo graag over de Schepping in zeven dagen hebben. En alles wat ze van maandag tot zaterdag geleerd hebben terzijde schuiven. Of aan mensen die denken dat het in de christelijke ethiek alleen maar gaat over wat er tussen de lakens gebeurt. Of de mensen die christen zijn, vooral van toepassing willen verklaren op vragen van medische ethiek, waar dan niets meer mag. Of wat we nu in Amerika zien, waar in vele staten een actief pro life beleid vooral goed gecombineerd kan worden met een enthousiasme voor de doodstraf.

Dat is een vorm van geloven waar we weinig mee aan kunnen. Dat maakt ons eerder atheïsten, dan godsvruchtige mensen die alles zeker weten.

Als er iets voor ons duidelijk is, dan is het wel, dat geloof niet makkelijk of vanzelfsprekend is. Sterker nog: dat er allerlei redenen is om niet te geloven. Dat geloof iets is dat bevochten, aangevochten is. Dat geloof vooral iets is van: 'en toch' durven te zeggen. Niet omdat je het zo zeker

weet, maar omdat je ondanks alles, toch nog ergens in gelooft. Iets diep aanvoelt. Het besef dat je je ergens mee verbonden voelt.

Als we dopen als kerk, doen we dat niet omdat we denken dat God je niet toelaat tot zijn werkelijkheid – laten we het eens de hemel noemen, al weten we daar niets van – als je niet gedoopt zou zijn. God zal toch niet zo kleinzielig zijn als wij mens soms?

Als kerk dopen we ook niet, omdat we zieltjes willen winnen. Om er nieuwe leden bij te krijgen.

Nee, als wij dopen, doen we dat omdat jonge ouders ons dat vragen. Omdat jonge ouders hopen dat zij in het christelijke verhaal inspiratie vinden voor hun weg door het leven. Hun nieuwe weg, met hun nieuwe kinderen.

Natuurlijk: wij hopen hier voor jullie een geestelijk thuis te kunnen zijn. We hopen hier dingen te zeggen en te doen, die jullie te denken geven. Die jullie verder helpen in het leven.

Maar de doop en de inspiratie die daarachter staat, is toch wel een stukje groter dan deze kerkmuren!

Je wilt ze toch wat meegeven

Zo kom ik bij het tweede deel van mijn preek. ‘Je wilt ze toch wat meegeven.’ Ik denk dat dat eigenlijk ten diepste is, wat alle doopouders hier uitspreken. Je wilt ze toch wat meegeven. De geboorte van je kinderen is een van de belangrijkste momenten uit een mensenleven. Als ik naar mijzelf kijk, was dat het belangrijkste moment wat je kunt meemaken. De gigantische verantwoordelijkheid die op je schouders komt te liggen. De dankbaarheid dat je zomaar een kind in je handen hebt liggen. Dat is werkelijk een moment om je af te vragen wat de zin van het leven is. Waarom ben je er. Hoe geweldig is het, dat je het leven mag doorgeven en tenslotte: wat is het dan eigenlijk wat je die kinderen wilt meegeven?

Met alle doopouders, ook met Astrid en Dirk Jan, gaat het daarover als ik met hen spreek over de doop. Niet over de vraag of ze elke week in de kerk komen. Dat is volstrekt onbelangrijk.

Twee elementen hoorde ik in de gesprekken met hen terug. Als eerste het belangrijke van het niet oordelen. Kerken hebben hier vanouds natuurlijk geen sterke papieren. Want hoewel de bijbelse verhalen hier heel helder over zijn, lukte het toch lang niet altijd en overal om dat in de praktijk te brengen: oordeelt niet. En dan hoef je niet alleen te kijken bij Maarten 't Hart. Misschien hebben wij hier ook wel onze vanzelfsprekendheden, die eigenlijk niet zouden hoeven.

Het tweede wat Astrid en Dirk Jan graag willen doorgeven aan hun kinderen, is dat geloven iets anders is dan het 'afvinken' – deze grap is van hen en niet van mij – van een aantal geloofsartikelen. Geloof gaat niet om een aantal leerstukken, maar om een levenshouding. Het is een manier van leven, waarin je van jezelf weet dat je er mag zijn. En dat je er ook voor je medemensen wilt zijn.

Ze hebben het zelf heel mooi gezegd, dus ik citeer het maar even:

Een belangrijk uitgangspunt voor ons is dat we David en Willem mee willen geven dat zij goed zijn zoals ze zijn en dat ze mogen worden wie ze (willen) zijn, rekening houdend met de mensen om hen heen.

Daarbij willen ze ook meegeven dat iedereen dat mag. Wij vinden het belangrijk dat ze andere mensen en nieuwe dingen benaderen vanuit een open blik, vanuit verwondering en nieuwsgierigheid, en niet vanuit een oordeel omdat je zelf dingen op een andere manier doet.

Eigenlijk is dat (in onze ogen) hoe kleine kinderen van nature al zijn. Van ons mogen ze dat vast houden!

Door een onhandigheidje van mij leek het erop, alsof de dienst van vandaag een veel zwaarder thema zou krijgen, dan ik ooit bedoeld had: Ik had op de voorpagina van de liturgie staan: David en Willem, zonden van Astrid en Dirk Jan. Was het, zou je kunnen zeggen, een Freudiaanse verschrijving? In zonde geboren en ontvangen?

In andere kerken is dat een belangrijk onderdeel van de theologie. Maar laat dat nu net iets zijn, waar we niets mee hebben. Erfzonde als de noodzakelijkheid om te zondigen. Erfzonde als de staat van de mens die ver weg staat van God en van God helemaal niets wil hebben.

Nee, dat is niet waar we hier in dit huis voor staan. We zijn in het geloof optimisten. We geloven, dat God ons telkens oproept tot het goede. Dat we daarnaar soms kunnen luisteren. Dat God het goede voor ons en met ons wil. (Al beseffen we ook wel, dat er veel ellende in de wereld is en dat het niet lukt om altijd schone handen te houden.)

Hiermee kom ik tot het laatste gedeelte van mijn preek, getiteld naar het tekstwoord voor vandaag:

Hij is aanwezig in alles en iedereen

In de woorden uit de Brief aan de Efeziërs horen we vermaningen van Paulus die probeert de geloofsgemeenschap bij de les te houden. Ook toen waren gelovigen gewone mensen. Met hebbelikheden en onhebbelikheden. Hij roept de gelovigen op om de eenheid te zoeken. Om te leven voor elkaar. Om elkaar de ruimte te geven. Ten diepste deelt iedereen hetzelfde geloof en dezelfde doop. Dan past het toch niet om nog te zeuren over dingen die er niet toe doen? Dat geloof in, of beter gezegd dat vertrouwen op God, dat is toch veel belangrijker?

Hij is belangrijker dan alles en iedereen,

Hij geeft leven aan alles en iedereen,

Hij is aanwezig in alles en iedereen.

In deze woorden komt samen waarom we kinderen laten dopen. Namelijk niet in de hoop dat ze later lid van deze kerk zullen zijn – hoewel we dat natuurlijk wel graag aanmoedigen – maar omdat we hopen dat ze hieruit zullen leven.

Dat in hun leven iets mag stralen van de warmte en de liefde van Gods aanwezigheid in onze wereld. Dat ze, welke levenskeuze ze ook later zullen maken, er zo zullen kunnen zijn voor hun naasten en voor

zichzelf. Namelijk als mensen die leven vanuit het vertrouwen dat ze er mogen zijn. Gewenste, geliefde mensen die soms iets voelen van een roeping om van deze wereld iets beters te maken.

Een roeping die hen boven hen zelf uittilt. Een roeping die groter is dan wat deze kerk of deze religie ervan maakt. Een roeping die bestaat uit het visioen waar we in onze klassieke slotlied van zullen zingen: het grote gezicht van de Broederschap van alle mensen, in een goddelijk licht.

Dat licht willen we vandaag meegeven aan David en Willem. Aan Dirk Jan en aan Astrid. Aan iedereen die gekomen is. Ook aan ons zelf, als we hier misschien al jaren samenkomen in dit gebouw.

Dat is de liefde die ons samen houdt en samen bindt.

Het geloof dat in ieder die erbij wil horen, Gods nieuwe wereld al begonnen is.

Amen.

Orgelspel: Allegretto uit Sonata IV opus 65:4

(Felix Mendelssohn Bartholdy)

Afkondiging overlijden

Vorige week zondag, gemeente, is op 76 jarige leeftijd overlijden Huibert Willem van Oosterom. Hij was lid van onze gemeente. Huib was een bijzondere man. In leven was hij psychiater en kon hij mensen goed doorzien en helpen.

Hij kwam uit een remonstrants nest en is pas lid geworden van onze gemeente toen hij gevraagd was voor onze kerkenraad. Hij was zoals zovelen onder ons een zoeker. Iemand die niets zeker wist in het geloof, maar die ook niets uitsloot. Die zocht op de grens van filosofie, wetenschap en literatuur.

Hij vond het leven zwaar. Boven zijn rouwkaart staan de woorden: *Dankbaar dat hij nu rust gevonden heeft, laten wij u weten dat Huib er zelf voor gekozen heeft het leven los te laten.*

Wil dan opstaan en Huib in een moment van stilte gedenken.

Ik lees u een paar woorden uit Psalm 8 voor.

*Ik kijk naar de hemel
die u hebt gemaakt.*

*Ik kijk naar de maan en de sterren
die u daar een plaats hebt gegeven.*

⁵En ik denk:

*Een mens is niet belangrijk,
en toch denkt u aan hem.*

*Een mens is maar klein,
en toch vergeet u hem niet.*

Gebeden, afgesloten met gezamenlijk gebeden Onze Vader

Eeuwige God,

Aan het begin en aan het einde van ons leven, bent u er.

U draagt ons. Althans: soms mogen we dat ervaren.

U hebt ons het leven gegeven. U gaf het ons ook, om het door te geven. Wil dan met ons zijn, o God.

Wil ook met ons zijn, als we het moeilijk vinden, om dat voor waar te houden. Als ons leven niet eenvoudig is. Als we bang zijn voor de toekomst. Als we niet goed in ons vel zitten. Als we droevig zijn, om wie ons ontvallen zijn. Als ziekte ons leven bedreigt. Als eenzaamheid ons in zijn greep houdt. Als het leven ons zwaar is geworden.

Ontferm u over uw mensen.

Help ons om elkaar te helpen.

Help ons, om mens voor andere mensen te zijn.

Inspireer ons om te leven naar uw roeping.

In stilte denken wij aan u.

In stilte spreken we ons voor u uit.

In stilte bidden we, omdat we willen geloven dat u naar ons luistert.

[...]

Onze Vader die in de hemel zijt

Uw naam worde geheiligd,

Uw Koninkrijk kome.

Uw wil geschiede

op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Orgelspel tijdens collecte: ‘Improvisatie over God roept ons mensen tot de daad’

Collecte

Slotlied: Gezang 474 (*uit Liedboek 1973*)
(God roept ons MENSEN tot de daad)

Uitzending en zegen

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde
Aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze
geloofsgemeenschap, haar taak in deze wereld
Met haar noden.
En gaan wij dan van hier naar ons huis en onze levensopdracht
Onder Gods zegen.

De Heer zegene en Hij behoede u.
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.
Amen.

Antwoordlied 978: 4

Orgelspel: Toccata uit Symphonie V opus 42:1
(Charles Marie Widor)